

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna peti-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Narečnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedijca, Poljanska cesta h. št. 32.

Vredništvo

je na Poljanski cesti h. št. 32.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 15 gl. — kr
Za pol leta . . . 8 " — "
Za četrt leta . . . 4 " — "
Za en mesec . . . 1 " 40 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 13 gl. — kr
Za pol leta . . . 6 " 50 "
Za četrt leta . . . 3 " 30 "
Za en mesec . . . 1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošilja velja 1 gl. več na leto.
Posamezne šteč. veljajo 7 kr.

Izhaja vsak dan, izvenemski ne delje in praznike, ob 1/2 6 popoldne.

Položaj na Srbskem.

Srbska država nahaja se, kakor smo že včeraj omenili, na prvi stopnji državnega prevrata. V kraljestvu so tri stranke, ki si z mečem in ognjem nasproti stojé, in te so: naprednjaška ali vladi prijazna, radikalna in poslednjič delalci ali srbski socialisti, ki se tudi demokratična stranka imenujejo. O prvih govorili smo že večkrat in danes le toliko še omenimo, da so prijatelji Avstrije in da so pri poslednjih volitvah v skupščino popolnoma propali. O poslednjih govorili smo včeraj ob priliki odstave tiskovne svobode, in smo njihove nazore o božanstvu in vladarstvu v kratkih potezah narisali. Danes pa pogledimo srbske radikale nekoliko bližje. Kakor so naprednjaki odločno za Obrenoviče, katerih socialisti ali demokrati živih ne morejo videti in le za republiko živé in trpé, tako so radikaleci odločno proti vpeljavi republike. Pač pa jim je, vsaj tako pravijo, vse jedno, ali je na prestolu Peter ali Pavel, glavna stvar je, da bo davek manjši, da državni primanjkljaj ne bo od leta do leta večji, da se „švabstvo“ ne bo po Balkanu širilo, da se bosanski Srbi osvobodé „švabskega“, t. j. avstrijskega trinoštva, pod katerim jim je, kakor po svetu trosijo, huje, kakor so imeli pod Turkom itd. Od tod toraj smrtno sovraštvo do Avstrije in njenih pristašev. Kar se tiče republike, pravijo, da ona za srbski narod ni, že zarad nestrpljivega ljudstvenega značaja ne, pa tudi iz političnih obziror ne! Kaki boji in klanje nastalo bi po kraljevini, kadar bi bilo treba predsednika voliti, kako bi si vse tri stranke dan na dan v laseh bile in o redu bi ne bilo duha ne sluha! Radikaleci delajo na to, da bi Srbijo kolikor mogoče na lastne noge postavili. Radikaleci so

dan danes v Srbiji najmočnejša in najsilnejša stranka, kajti bolezen „radikalizem“ prišla se je celega naroda. Še več, ljudstvo je že toliko radikalno, da je že celó svoje voditelje prehitelo in jih že zadej pušča. Kmaló bomo videli, če ni zajčarski upor prvi sad srbskih radikalecev.

Ali ima kralj Milan koga na svoji strani, ki bi ga upornemu ljudstvu nasproti postavil? Skoraj da se lahko reče, da osamljen na prestolu sedi in ga nima človeka, ki bi mu o času potrebe pomagal. Kaj pa vojska njegova? Prava srbska vojska je narodna milica in to je pa narod sam, ravno tisti narod, ki sedaj v čestibrodski soteski in na kukaviškem vrhu s puško v roki kraljevim vojakom pot zastavlja. Drugi manjši oddelek vojske so stalni vojaki, na ktere se pa ni čisto nič zanašati. Častniki, osobito oni nižje vrste, so odločno teh misli, da ne bodo svoje kože za naprednjake naprodaj nosili, toraj vkljub prisegi zvestobe, če ne kralju protivni, pa saj malomarni za kraljevo reč. Doma se Milan nima nikake zaslombe nadjati, od zunaj pa najbrž tudi ne. Avstrija se za odločno srbske interese ne bo v nikake spletke s Srbi spuščala in dokler naši interesi ne bodo škode trpeli, bode reči le mirno opazovala. Rusija je bolj naklonjena srbskim radikalcem in radikaleci nji, se toraj za kralja Milana tudi ne bode posebno ogrevala. Radikaleci stojé danes v Srbiji, kolikor se dá soditi, na trdnih nogah, ker imajo narod za seboj in v narodu je moč. Sem ter tje se malo sumniči, dasiravno še ni očitnih znamenj, da bi znala tast in zet sosedovih tudi za hrptom nekoliko delati. Mogoče tudi, da vsega tega ni; a položaj za kralja Milana je na vsak način jako nevaren.

Politični pregled.

V Ljubljani, 8. novembra.

Avstrijske dežele.

V nasprotnem taboru nemških liberalcev na Českem je nastal razpor. Nemško prebivalstvo je s svojimi vodji odločno nezadovoljno. Vsak nemšk list nam skoraj to spričuje. Nemški narod v Čedah zahteva odločnega postopanja, ki bi bilo narodu na korist. Jako žalil je vse razumne brezmiselnosti navšet nemških poslancev o razkroju Česke v dva upravna dela, kar je že samo ob sebe tako neumno, da tudi najbolj zagrizeni zunanji nemški listi to priznavajo in razkroj odsvetujejo. Mislimo, da se take delitve ni bati. Nedavno potoval je česki cesarski namestnik po izključljivo nemških krajih v severnih Čedah in bilo je nekaj mest, ki ga ostentativno niso hotela spodobno sprejeti. Le mesti Hebr (Eger) in Brúx storili ste svojo dolžnost, zato morata pa sedaj ondošnja župana od strani fanatičnih liberalnih listov jako grenke požirati. Bolj kakor poprej tišče listi te vrste, da naj se dežela razdvoji. Zmernejši člani opozicije so pa vendar še za časa sprevideli, da je vse tako početje liberalcev gola sleparija ter se skušajo polagoma od skrajnih napetnežev popolno ločiti. Prav za prav so jim pa dunajski vseučilišni kravali oči odprli, kam da liberalno postopanje pelje. Ako se pričeti prevrat v opozicijskem taboru zgodi, potem pridejo prenapetneži ob vso moč v državnem zboru in je mogoče, da se napravi z levico nekaj „modus vivendi“ za vse stranke.

Ali bode vlada varovala svojo veljavo napram deželnemu zboru doljenje-avstrijskemu v zadevah šolske novele? tako se sedaj poprašujejo po časopisih. Bomo videli. Deželni zbor za Dolenje-Avstrijsko je namreč naročil deželnemu odboru, naj soseskam odsvetuje, da ne prosijo za šolske olajšave. C. kr. namestnik je uže tačas ugovarjal, sedaj se je pa oglasil še naučni minister, on pravi: Ta sklep (dolenje-avstrijskega deželnega zbora) vzame stvar tako, kakor da bi omenjena postava prenarajala

Listek.

Popotne črtice iz domačije.

Deželnega zbora kranjskega ne ravno prehudí nevihtni valovi so se plegli, le tú in tam videti je na vrhu še ostanke kake razžaljene samoljubnosti in med tem in zavoljo tega konfisciranih slovenskih listov; skoro je tako, kakor prične Preširen svoj „Krst pri Savici“. Kdor si bil pa v boji, vtrujen si kolikor toliko, iščeš si počitka, prevedrenja in greš za poslanci, ki so tudi skoro prenapet bili pobegnili iz Ljubljane — njih več še celó pred sklepom.

Ven iz Ljubljane toraj, da si napojiš pljuča z boljšim, tanjšim, toraj gorenjskim zrakom, ki še ni zgubil in zmlel vseh tistih vonjav, s katerimi ga sitijo pogorska zelišča in bistrih voda vzhlap. Ven, ven iz prašnih ulic in močvirne megle, da le moreš in veš, kam!

Kaj bi ne mogel, kaj bi ne vedel! Saj imaš svojo voljo in zgubil se tudi ne boš v domovini; saj ni tako obsirna, kakor gozdi ameriški in pušave afrikanke. Toraj obuj popotne čevlje in hajd na pot le zmiraj za nosom svojim, prave poti ne moreš zgrešiti.

Smo že v čevljih, dežnik v roke in — na gorenjsko stran vsakako, samo — kako daleč, kje postojimo prvič? I, noč je že, v Ljubljani ne maramo več spatí ta večer, toraj v Šentvid, saj imamo tam prijatelje.

V gorenjsko stran vozi zvečer zdaj potnike voz nekako „Noetovi barki“ podoben, samo da tista ladija ni bila tako nepripravna za ljudi in živino; kdor je kupil list tretjega reda, mora že vaju biti lestvie na kmetiške svisli in šupe, drugače ne najde pota pod streho in kedar hoče zopet dol iti, Bog ne daj, da bi se mu noga spodtaknila! Po kurjih stopnicah padel bi na nos, da bi si ga razbil, naj bi bil še tako dolg ali trden. Spodej so potovalci nekaj na boljsem, samo seženj velikosti ne sme imeti,

kdor hoče stati; sede se pa lahko tudi na tla. Jaz sem bil kupil si list za tretji razred in tako sem imel pravico do podstrešja, kamor sem tudi res dospel brez vse nesreče. Gospod „konduktér“, ki je prišel karto preščituit, tudi ni bil posebno nevljuden ali celó surov in tako sem pripeljal se do Vižmarij, kjer sem srečno splezal po kurjih stopnicah navzdol ter brez sitnosti prišel iz kolodvora na prosto. To omenim le zarad tega, ker to ni vselej tako, posebno ne, če se dotični uradnik ali vratar na svojo nemščino opira.

Kaj bom pisal o Šentvidu ali marveč o večeru? Nič! Saj to ne briga druge. Prebil sem pa tu že toliko prijetnih večerov, da se eden več na številu skoro ne pozna. Tudi prenočil sem tu, zjutraj pa šel čakati vlaka, da me potegne v gorenjsko stran. Prišel sem nekoliko prej, ko treba, na kolodvor, in ko si čakalnice ogledujem, zapazim pri linici, iz ktere se za denar podajajo vozni listki, napis in ta napis je — nemški! Za Boga, komu na ljubo, komu

šolstvo na Spodnje-Avstrijskem. Taka izpeljava bi pa bila, kakor se vidi iz ministerskega ukaza dne 8. junija in ministerske odloke dne 12. junija, proti nameri te postave in šolske oblasti bi jo morale po dolžnosti zavračevati. Brez dvombé je, da ima le šolska oblast in nje organi dolžnost, novo postaviti izpeljati tako, da bode v soglasji s postavami, ki so veljavne pri osnovi šolstva na Dolenje-Avstrijskem. Iz tega pa izhaja, da ta sklep deželnega zbora sega v pravice državne šolske oblasti in je zoper član 2. navedene državne postave. Minister za uk in bogočastje določuje tedaj v soglasji z ministerstvom notranjih poslov, da se šolske oblasti nimajo opirati na ta sklep deželnega zbora niti na dopise, ktere v ti zadevi pošilja deželni odbor. To se naznanja krajnim šolskim svetom, da se vedó po tem ravnati. Besede so, sedaj se pričakuje še dejanj. Šolske oblasti navadno zavračajo prošnje občin, ki prosijo za olajšavo šolske dolžnosti, tako je deželni šolski svet zavrnil prošnjo okrajnega.

Seja *ogerske delegacije*. Budget za ministerstvo vnanih poslov je bil sprejet. Delegacija je sploh zadovoljna zaradi zveze z Nemčijo, in želi, da bi se ta zveza razširila tudi, kar se tiče gospodarskih razmer. Grof Palfy povdarja potrebo, da se zatró vse agitacije, ki so naperjene zoper to zvezo in da se opusti politika prizanašanja do malih držav.

Hrvaško. Bana še nimajo, a vsaki dan kacega drugega imenujejo — po časopisih. Sedaj se govori o F. M. L. Wagnerju, bivšem namestniku v Dalmaciji, ki živi na svojih graščinah na Hrvaškem. Vsak se menda vstraši težav, ki čakajo tega, kdor prevzame to čast. Omenimo med drugimi le vprašanja zaradi železnice. Ministerski predsednik je v ti stvari nekaj obetal, ali vprašanje je tukaj, ali more pri sistemi, ki sedaj preoblasta na Ogerskem, vlada Hrvatoma tega, česar potrebujejo, dati? Načelo je, da se pri vsaki železnici, ki se stavi, pred vsem gleda na Budapešto, in tako so delali povsod. Bosniška železnica je priključena Alfvöld-železnici, tri milje na vzhod od Oseka, in odsihmal naglo propada to poprej važno trgovsko mesto. Ako se ta sistema ne prenaredi, ne more se zgoditi nič koristnega.

Namestovalnih volitev se je v 3. oddelku izmed 2000 volilcev vdeležilo komaj 190. Z veliko večino so bili voljeni: Mrazovič, Folnegovič in Zahar. V drugem volitvenem oddelku, kjer se ima voliti 9 občinskih svetovalcev, je bilo vdeleževanje živahnije, razum enega pripadajo izvoljeni meščanskemu komiteju (opoziciji).

Vnanje države.

Iz Berolina, 6. oktobra. Cesarjevič Rudolf je obiskal večeraj opoldne nemškega cesarja, a potem prince Avgusta Württembergškega in prince Jurija in je sprejel popoldne ob 4. uri avstrijskega poročnika viteza Tauer-a,

članove avstro-ogerskega poslanstva, belgijskega poročnika Leona Maskens in nekaj viših častnikov.

Cesarjevič in cesarjevična sta obiskala 6. t. m. s princem in princesinjo Viljeno panoramo v Moltke-jevi ulici, ki predstavlja bitki pri St. Privat in Sedanu. Ob 12. uri se je peljala slavna gospoda v grad Grunewald, kjer bode lov. Ko mine lov, peljali se boste obe princesinji na obed k cesarju, a cesarjevič in prince Viljem bosta pri obedu v Grunewald.

Lutrova slavnost v Berolinu. 10. novembra bode 400 let, kar se je rodil Luter Martin, ta dan hočejo v Berolinu, se ve, da tudi drugej med protestanti slovesno praznovati. Tam je v velikih plakatih po voglih nabito, da bode Lutrova slavnost prihodnjo nedeljo. Magistrat vabi meščane, da bi te dni slovesno praznovali. Starejše učence po protestantskih šolah bodo ta dan v cerkev vodili, njih je kakih 80.000, po ulicah se jim mora prostor narediti. Mestna hiša bode vradno okinčana in magistrat pojde ves k slavnostni službi božji v najstarejšo cerkev v mestu. To se zgodi v mestu, o katerem bi Luter rekel, kakor to očita dvorni govornik dr. Stöcker, prebivalec v Berolinu: Vi niste več kristjanje. Sicer je veliko resnice nad tem. Od 100 zakonov jih po 80 ni cerkveno poročenih, od 100 protestantskih otrok jih po 40 ni krščenih, veliko njih se jih dá krstiti tačas, ko v šolo stopijo, ker šolske oblasti zahtevajo, da mora vsak otrok povedati, ktere verske spoznave je. Tako je z vero v glavnem mestu nemške inteligence, kjer hočejo Lutrov rojstveni dan uradno praznovati, s tem se vnovič potrdi zgodovinska resnica, da je pruska država vzrastla iz protestantizma, ki pa bode razpadel, kedar ne bode več imel državne podslombe.

Da se *svetorni mir* bolj podpre, predstavil se je na Nemškem višji častnik v velikem generalštabu, ki se osobito s strategijo peča, na rusko mejo, v generalno zapovedništvo poznansko kar neutegoma in je jako nadarjen in veleumen mož. Dalje se bode ustanovilo šest novih polkov konjikov, ki se bodo postavili na rusko-nemški meji — vse za voljo miru! in bo sploh Nemčija ob ruski meji toliko ljudi nakopičila, kolikor se ji primerno zdi, da bo vsak Rus svojega nasprotnega moža dobil. Ako bi bilo treba zaradi ohranjenja miru ondi nakopičene polke mobilizirati, sklicala se bo tudi rezerva in brambovi do zadnjega moža, da se ljubi mir ohrani! Nemčija je zlate svetinje vredna, če že za drugega ne, saj gotovo zaradi njene sijajne skrbi za ljubi mir!

„Poznanski kuriyer“ nasvetuje napravo patronata za obrambo poljskih pravice na *Poznanskem*. V to naj bi se izvolil pravosloven mož, ki naj bi se primerno dobro plačal, in bi se popolnoma narodno-poljski reči na Poznanskem posvetil. Kar je na Irskem

O'Connell za irske pravice, to naj bi bil izvoljeni patron za poljske na Poznanskem.

Carigrad. Sultan je sprejel admirala Haja, poveljnika angleškemu brodogradu v sredozemskem morju, admiral je bil pri obedu s poslancem lord Dufferinom v Yildiz-Kiosk.

Švicarski zavezni svet je svetoval kantonom, naj skličejo konferenco, da vpravljajo zadeve zaradi škofije.

Na *Francoskem*, tako beremo v „Dunaj. Vtld.“, snujejo se rojalistični volitveni odseki, da bodo o ugodnem času stopili na bojišče za kraljestvo, kedar bodo namreč srenjske volitve. — Zastran Kine in Tonkin-Kine se sliši, da Francoska vlada ni po vsem resnično poročala o pogajanji s Kino. Govorilo se je namreč, da kineska vlada ne odobruje postopanja poslanca Tseng. Sedaj se pa zvê, da vlada popolnoma odobruje njegovo ravnanje, on je sicer pripravljen, še dalje obravnavati, a ne odjenja ničesar od tega, kar je zahteval v svoji spomenici. Žalibog, da se naprej vidi, kako bode prišlo do vojske. Ako nastane vojska, bodo prebivalci iz Anama in Tonkin-Kine na strani Kitajcev. Pogodba v Hue nima pomembe. Za vojsko bi Francosko potrebovalo kakih 400.000 mož. — Admiral Coubert, tako piše „Figaro“, je po telegrafu naznanil, da je šel v Hanoi, da tam vse pripravi za napad na Sortay, ki ima biti 20. do 25. t. m. On misli Sortay z vso vojsko, ki znaša 10.300 mož, napasti. Manjka pa konjice, tudi topničarjev ni zadosti. Vojna nima topov za oblego, boj bode toliko huji, ker bode treba napadati nasipe, ki še niso prestreljeni. Mesto Bae-Ninh je z nasipi dobro zavarovano, in pred njim na levem bregu reke Song-Kaiou-a je vtrjen kitajski tabor, Sontay ima posadko 5000 Črnih zastav in 2000 Kitajcev. V Hong-Hoa je 3000, v Bae-Ninh 2000 Črnih zastav, 4000 Anamitov in 1000 Kitajcev. Sicer je vojska nastavljena po deželah, ktere pretaka Rudeča reka v svojem gorenjem teku. V severnih pokrajinah pa stoji 14.000 Kitajcev, ki se bodo pa vojevali, kedar se popolnoma vojska napové.

Iz *Egipta* se poroča, da je v poslednjem boji, ktereга smo tudi že omenili, 25.000 do 30.000 Arabcev s celim taborom egiptovske vojske napadlo, kateri je Hiks paša ob potoku Khorelnil zapovedoval. Egipčani so jih sprejeli s 6000 Remingtonovimi puškami, z vsemi Kruppovimi topovi in z raketnimi baterijami ter jih pognali v beg. Arabci so zgubili 6000 mož, cel tabor z ženami vred popustili in zbežali. Hiks paša jih je preganjal do Melbasa, kjer se mu je lažjivi prerok Mahdi z 2000 jezdicami nasproti postavil. Egipčani so ga nabili in mu konja vstrelili. Sam je menda zbežal, lahka egiptovska konjica ga je pa dohitela in pobila. Arabci, ki so pri življenju ostali, bežali so do mesta El-Obejd, ktero je Hiks paša obkolil in oblegati jel. 4. oktobra je mesto vzel in ob enem mnogo blagajnic osvojil. Tako se

v prid? Gospode se tu ne vozi veliko v Ljubljano in kar se je vozi, zna gotovo slovenski; toraj bi nihče ne pogrešal nemškega opomina, da naj vsak za vožni list potreben denar v rokah pripravljen drži. Ta tablica je res tako nepotrebna, kakor bi bila slovenska koristna. Krona vsega pa je postajni predstojnik, ki ne zna slovenski.

Dobro, da pridrdra zdaj vlak. Konduktér me potisne v voz med same kmetijske popotnike in to menda zato, ker sem slovenski ogovoril ga, češ: „naj pa bo med kmeti“. — Pa mož mi je ravno s tem vstregel, ker jaz sem rajši v družbi količkaj umnih kmetov, kakor gosposkih gizdalinov ali zijal; prav kmalu smo bili namreč v živahnem pogovoru. Ljudje hoteli so na tej kratki poti zvedeti več novic, kakor jih človek, ki vsak dan bere, more nabrati v 14 dneh, posebno pa to, če se je bati vojske ali ne. Naš kmetič se še zdaj ničesar huje ne boji, kakor vojske, kuge in lakote. Po takem izpraševanju kolikor toliko nevoljen rečem:

„Ali pri vas nihče nič ne bere? Čemu se pa tiskajo knjige in časniki?“

„Veste, gospod“ — reče na to postaran, pa ponosen možak prave gorenjske korenine — „saj človek bi že kaj bral, če bi bilo bolj po domače pisano. Pa zdaj so začeli že tako pisati, da naj razume, kdor hoče, nas kateri si pa ne bo glave ubijal s tem, smo prestari. To je hrvaško ali Bog si ga vedi, kaj!“

Na, pa jo imaš! Pa se slovenski časniki pritožujejo, da imajo premalo naročnikov! Skoro sem v zadregi, kaj bi na to odgovoril. *) Spominim se pa tistega kmeta, kteremu je ponudil potujoč trgovec blago. „Če bi bili večeraj prišli

*) Mi bi ne bili v zadregi ter bili bi takoj opomnili, da vsi listi ne „pišejo hrvaškega ali Bog si ga vedi kaj“, ampak pišejo slovenski. Da tudi ti listi ne pišejo slovenskine, kakor se je pisala pred 50 in več leti, se vendar umé samo po sebi. Kje bil bi pa potreben napredek? Sicer pa je menda to le izgovor, ker možje ničesar ne čitajo; naj bi bili stari možaki začeli čitati v mladosti, bi jim gotovo zdaj ne bilo treba tožiti, da so prestari — z jezikom vred bili bi napredovali. Vr.

ali pa jutri, bi vzel blago, danes pa ne“ — je rekel možak in trgovec je vedel, pri čem da je. Ako kdo kacega blaga ne mara, najde zmiraj kaj slabega na njem. In naše kmetiško ljudstvo — po večem, se ve da ne — mara brati, posebno časnikov ne; skoro bi moral človek še za vino dati, da bi ga poslušali, ko jim bo bral, to sem na svojem kratkem potovanju parkrat skusil; kaj smešnega jim še ugaja, za resnobno branje pa nimajo veselja. Saj je še Miroslav Vihar svoj čas marsiktero svojih pesem med ljudi spravil le tako, da je bral jim jih ali celó pel pri bokalih vina, ktereга niso plačali poslušaleci; navdušenost se je ravnala navadno po številu bokalov, a pesmi so se prijele in se zdaj pojó po vsem slovenskem svetu.

Kar mi je možak povedal, me je zelo poparilo, akoravno sem si bil svest, da ná-me ne more leteti; vtihnil sem in zrl proti Loki, ktera se je pokazala in kamor sem bil za danes namenjen, da potem odrinem dalje.

(Dalje prih.)

glasijo novejša poročila. Če se bodo potrdila, se bode pozneje videlo.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 7. novembra. Žalostna dogdba pri sv. Križu blizu Kostanjevice potisne mi pero v roko, da tudi jaz svojo misel povem. Prav je imel dr. Samec, da je predlagal postaviti za obdačevanje kužnega šnopsa, le v tem oziru mi jaz ne morem nikakor pritrditi, ker se mi davek po 50% prenizek zdi. Sto in še več procentov naj se naloži na vse lihovine, osobito pa na one, ki se po mestnih beznicah à la „Pihlerjeva klet“ in „pri Justinu“ za žganje prodajajo. Po deželi je pa ta strašna kuga med našim narodom še bolj razširjena. Kjer so pred nekaj leti še rudeče vince in peneče pivo točili, smrdi danes po špiritu, da bi človek omahnil, ko noter stopi. Vina in piva že po gorenjskih vaseh, ki so od velikih ali pa okrajnih cest nekoliko oddaljene, dobiti ni! Če vprašaš gostilničarja, zakaj da vina ne toči, dobiš odločen odgovor: „Ne gre!“ Nihče po vinu ne vpraša, vse daje šnopsu prednost, ker je cenejši in mnogo več izdaja. Je že prav, tu je toraj gujilo meso, ki se mora prej ko prej odrezati in rana ožgati. Davka mu naložite toliko, da se bo šnopsar petkrat in desetkrat za ušesi popraskal, preden si ga bo frakelj privoščil.

Obdači naj se pa tudi špirit, da ljudje ne bodo sami šnopsa delali, in le tisti naj bi špirit brez daca dobival, ki ga za svoje rokodelstvo potrebuje, recimo mizarji in dr. Dalje naj se postavi visoka kazen na vsakega zasebnika, ki bi špirita kupil, vode vanj nalil in tako sam šnops delal. Tak naj se toži, pred porotnike postavi in krivega spozna predstopka proti varnosti življenja. Da je resnica, kar pišemo, glejte nesrečni in vsega obžalovanja vredni prizor pri sv. Križu.

Tudi si usojam tukaj javno oporekati, da bi kmét moral kako drugo pijačo piti! To nikakor ni res, nikdar ni bilo in nikdar ne bo! Hvala Bogu, poznam hiše, kjer nikdar krajcarja za pijačo ne izdajo, kajti voda jim za vrtom teče, mleko jim pa lepo rejene krave dajo, in vendar so vsi domači čudovito trdnega zdravja. Oče je doživel 86. leto, mati je umrla v 75. in hčere so tudi že vse blizu petdesetih, hiša je pa jako na trdnem in brez dolga! Da, še celó gotovino in pa na posojilu imajo.

Kdo pa pije pri nas? Moški spol in nihče drug. Ženske vendar, hvala Bogu, še malo kje in malo kdaj po tej pijači segajo. Če bi bila toraj pijača tako neogibno potrebna za življenje, kakor sv. krst za večno zveličanje, morala bi nam vendar statistika dokazovati, da naše ženske sploh le polovico toliko starosti dosežejo, kakor možaki, ker ne pijejo šnopsa, kar pa saj ne bode nikdo v resnici zatrdoval.

Šnops pa tudi nima lastnosti, da bi kmeta pri težkem delu podprl. Na prvi hip mu res razdraži živce, ki pa kmalu otrpnejo, človeka zlovoljnega storé in čez malo časa je mnogo slabejši, kakor če bi se bil vode napil.

Proč toraj z vsemi pomisliki; neumnež sam noče odjenjati, ga je treba prisiliti v njegovo večjo korist. Tedaj le obdavkajte, kolikor hočete, šnops, na špirit in vse, kar po lihovini diši, in naš narod bo rešen propada!

Od Velenja, 6. novembra. (1925.) Danes došli „Slovenec“ je nekoliko s prstom pokazal na razmerje med Rothšildi in denarstvenim

stanjem na Ogerskem, kjer bi državni polom že na vrata trkal.

Če je res, da „denar je sveta vladar“, potem bi človek, kateri ima največ evenka, bil svetu gospodar. To bi toraj za Evropo postal Rothšild & Comp. Samo kedaj?

Dopisnik ima pred seboj nekoliko iztisov letošnjega, v tretjem tečaju izhajajočega lista „Die Judenfrage“. V predzadnji številki je članek s prostim napisom: 1925. Do tega leta bi namreč po nekem računu premoženje Rothšildov narastlo tako visoko, kakor so celokupni dolgovi vseh evropskih držav. Kaj potem?

Vsak najmanjši posestnik — piše omejenen časnik antisemitski, ki je pisatelju teh vrstic slučajno prišel pred oči — slednji najubožnejši gospodar, ako si želi premoženje ohraniti, mora ob pravem času sejati, saditi in kolikor mogoče, raznim nimam v okom prihajati. Če bo pa človek pri gospodarstvu le roke križem držal, bo mu posestvo šlo kmalu rakom žvižgat. Isto v mnogo večji meri velja obzirom na države. Toda te so že pregloboko zavozile, one niso več na glatkem potu. Delati dolgove, to je nalezljiva bolezen sedanjega časa. Za novodobnimi državami hodijo tudi posamezne občine, kolikor je na nje delovala moderna elektrika, ter so postale plen imenovane bolezni. Kako se bodo države ali občine iztrgale iz žrela denarstvenega moloha, kapitala, na to se je mislilo malo ali nič.

Neizmerno je premoženje Rothšildov, ono se naglo množi od leta do leta. Ali nastane vprašanje: Kaj se bo zgodilo čez 41 let, ko bo njihovo bogastvo toliko, kakor so dolgovi vseh držav evropskih? Bodo li Rothšildi z dolžnimi pismi v rokah države sekvestrovali ter ob enem nova dolžna pisma sestavljali? V zgled takšne sekvestracije nam je Egipt, kjer so vladarja Izmajel-pašo od vladarstva odstavili. Ali bodo oni vlade pustili, da bodo jim igrale vlogo davčnih eksekutorjev, ker bi za nje same iztirjevanje davkov lahko bilo neprijetno?

Antisemitski list, kateremu je po najnovejši številki „klerikalno-feudalna“ stranka in „židovsko-liberalna“ enako na poti, ter menda Schönerjev časnik svoje premišljevanje končajoč piše, da načrtana zadeva tudi spada k „židovskemu vprašanju“ ter se ne dá konfiskovati, rešiti bi se pa morala še pred letom 1925.

Domače novice.

(Nesreča.) Današnji naglič ob 10 uri 40 minut dopoldne pripeljal je iz Reke dva kondukterja poškodovana. Prvi, vlakovodja, vrhovni konduktér Rekar, je poškodovan na glavi in na nogah, tovariš njegov, konduktér Gärtner, ima le malo poškodovano glavo. Nesreča se je zgodila včeraj zvečer na kolodvoru pri Reki. (Obširneje glej telegram na zadnji strani današnjega lista.)

(Nekaj policiji na uho.) Že dolgo časa so neke vrste postopači, katerim se bolj studi delo ko žganje, navajeni na to, da hodijo zvečer, ko so že luči prižgane, po kavarnah in gostilnicah ter prav sitno nadlegujejo goste s svojo silnostjo in drznostjo češ, da nimajo kje prenočiti. Če morejo, tudi radi kaj izmaknejo, krčmarju ali gostom. Krčmar ali postrežno osebo si ne vé prave pomoči proti njim, ker žugajo s tožbo, če bi bili poškodovani. Morda bi bilo dobro, če bi kak javni stražnik posebno o mraku pazil na take strahove, katerih je že res preveč, ter za takim „gostom“ kedaj po-

gledal v kako gostilnico; ne bo dolgo, pa jih bo imel cel kup lahko na vrvi.

(Razpis učiteljske službe.) V Mihovem je razpisana učiteljska služba s 400 gold. in naturalnim stanovanjem. Prošnje do 20. novembra pri okrajnem šolskem svetu v Rudolfem.

Razne reči.

— Čitalnični odbor v Celji se je konstituiral tako-le: Predsednik: dr. Jože Sernec; podpredsednik: Konrad Vašič; blagajnik: dr. Filipič; tajnik: drd. Vrečko in knjižničar: profesor Kosi.

— Električna železnica se bode gradila po celem Dunaji mesto težko pričakovane mestne železnice na ogenj. Privoljenje dobila je firma „Siemens in Halske“ ter so se tudi že vsi načrti izdelani dunajskemu županu predložili. Prva proga preimenovalne železnice peljala bo od Elizabetinega mostu pod mestom do Štefanijnega mostu, kjer pride zopet na dan, dalje po Štefanijni cesti, Leopoldovi in Kastelecevi ulici, po cesar Josipovi cesti in v „pratersko zvezdo“, kjer je bo konec.

— Iz Rima se poroča, da se je 6. t. m. dunajski nadškof Celestin Josef dr. Ganglbauer domov vrnil.

— V Varšovi posvečevala se je na vseh svetnikov dan nova vsem svetnikom posvečena lepa cerkev na Grzybovem trgu v navzočnosti vojaških in civilnih najvišjih oblastnij.

— V zadevah pokopališča v Brnu. Vprašanje zastran pokopališč se tudi drugod prikazuje. V Lundenburgu so se temu ognili; volili so za župana juda, in ta se je držal vseh pravil, ki se tičejo katoliškega pokopališča in je prosil katoliškega posvečevanja. Dasiravno je občinski svet volilec do zadnjega trenutka zakrival vse, kar namerava zastran pokopališča, vendar se je zadnje dni, predno se je odprlo občinsko pokopališče, katoliška zavest pojavila tako, da malo kdaj poprej. Ko so ljudje zaslišali škofove besede iz prižnice, snideli so se moške oboje narodnosti, da vse pripravijo na to, da skličejo zaradi pokopališča ljudski zbor. Javni razglasijo so oznanovali namen takega shoda, in kljub temu, da so občinski slugi plakate z voglov trgali, zbralo se je na vseh Svetih dan 4000 mož oboje narodnosti na vrtu „Besednega doma“. Bila sta dva govora v nemškem in českem jeziku, in poslednjič so sklenili jednoglasno naslednjo resolucijo: Katoliki zbrani v javnem zboru kraljevega mesta Brna prosijo slavni občinski zbor, naj spoštuje versko čuvstvo ogromne večine katolikov v Brnu, in naj odloči katolikom poseben del novega pokopališča poleg dunajske ceste in naj tako odpravi zadržek, zaradi katerega novo pokopališče ni moglo biti blagoslovljeno. Ni sicer upanja, da bi se ozirali na to resolucijo, kajti kdor trdi, da pogreb mrličev nima nič verskega na sebi, ta se ne bode dal prepričati, dasiravno on pravi, da hoče, dokler ne prekliče, skrbeti za to, da se blagoslov posamezni grobovi. A katoliška zavest, ko se je zbudila, bode si pridobila veljavo. — „Tagesbote“, list, ki v Brnu vsak dan po dvakrat izhaja, se jezi nad tem shodom, rekoč, da je bila zbrana vsake vrste sodrga, med njo pa tudi žene in otroci, dasiravno so sklicali ta shod le neduhovni, govorili so le neduhovni in je bila le tu in tam kaka žena med toliko zbranimi možmi. Se ve, taki zbori niso liberalcem všeč, ker se zmirom ponašajo, da je vse ljudstvo za njimi. — Ker pa pokopališče ni moglo biti cerkveno blagoslovljeno, pa ni moglo drugače biti, da ga je župan z občinskimi svetovalci v soboto javno otvoril. Tako se godi katolikom, zato ni zastoj klie: vigilantibus jura! Božji učenik je pač dobro poznal svet, ko je učencem pripovedoval priliko o dobrem in slabem semenu na njivi hišnega gospodarja.

— Od južnih bregov Sumatre. Sedaj še le prihajajo bolj podrobna in natančna poročila o položaji na južnih bregovih Sumatre po potresu meseca avgusta. Telok Betong,

Anjer in več manjših krajev je popolnoma razdejanih, pokončal jih je žareč pepel in morje, ki je večkrat nenadoma nastopilo. Evropski naseljenci so se vendar skoro vsi ognili smrti in rešili v hišo nizozemskega rezidenta, ki je na višavi. Tudi več domačinov se je rešilo še pravi čas. Zaliv Lampong pokriva pepel in votlič (Bruchstein) in barkam je nemogoče, priti v Telok-Betong (prav za prav v kraj, kjer je bilo to mesto) in zaradi tega toliko časa ni bilo naznanila iz tega kraja. Poslednjič je našel adjutant generalnega gubernatorja krajna brega, kjer so se izkrcali, in ta je našel s 13 tovariši kraj, kjer je stal Telok-Betong. Kakor na Javi, je tudi na južnem bregu Sumatre zemlja 3—4 kilometre proti sredi po pepelu opustošena. Ljudi, ki je smrt storilo, je veliko, ako pomislimo, da so bregovi na teh krajih malo obljudei.

Poslano.

Upravni odbor društva „Narodni dom“ v Ljubljani ukrenil je v svoji seji dne 30. okt. t. l., da se ima drugi obrok deležev vplačati se tekom letošnjega leta. Vsled tega prosimo p. n. gospode deležnike, ki niso še vplačali družega, oziroma prvega in družega obroka svojih deležev, da blagovolijo to storiti do 31. decembra 1883.

Ob jednom — s pogledom na bližajoče se žrebanje — prosimo vse one gospode, katerim smo poslali loterijske srečke, naj nam pošljejo do sedaj za-nje skupljene novce, nerazpečane srečke pa naj še pridržijo v daljšo prodajo.

V Ljubljani dne 5. novembra 1883.

Za upravni odbor društva „Narodni dom“:

Iv. Hribar,

tajnik.

Dr. Alf. Mosché,

prvosednik.

Telegrami „Slovenca“.

Reka, 8. nov. Ko je sinoči ob 7. uri tovorni vlak odrinil iz postaje, vprežen v dve mašini, eno spredej drugo zadej, skočijo prvi vozovi iz tira, naslednji pa se zaženó čez-nje tako, da sta konduktér in njegov tovariš v svojem vozu kakor pokopana v razvalinah, ker je okoli nju 6 ali 7 tovornih voz popolnem razdrobljenih. Šina je prodrila kotel mašine, da je voda iztekla. Okoli razbitih vozov je polno petroleja in družega naloženega blaga. Največa sreča pri tem je, da sta konduktér in železnični paznik, ki se je ž njim peljal, o katerih se je mislilo, da morata zmečkana biti pod kupom vozov, ostala kakor po čudežu živa in primerno ne hudo poškodovana ter iz razvalin sama prilezla na dan. Škode bi bilo gotovo še več, nego zdaj, ako bi reditelj zadnje mašine (potiskalne), zapazivši, da se je zgodilo nekaj, ne bil nagloma vstavil in zavrl. Poškodovan je bil tudi še drug konduktér. Oba konduktérja sta Ljubljančana.

Berolin, 7. nov. Cesarjeviču Rudolfu avstrijskemu skazujejo take časti povsod, kakor se drugače skazujejo le kronanim glavam ob njihovem prvem obiskovanju. Princ Viljem je pri obedu napil cesarjeviču Rudolfu, ta pa mu je odzdravil kot dragemu prijatelju in bratrancu.

Beligrad, 8. nov. Oddelek srbskih vojakov naletel je na svojem maršu pri Banji na puntarje in začel streljati, pri čemer je bilo ubitih 6 upornikov. Uporniki so nategnili brž parlamentarno

zastavo in rekli, da se podajo, prosijo pa pomiloščenja.

Umrli so:

29. okt.: Albina Podkrajšek, hišnega posestnika hči, 1³/₄ leta, Cesta na Loko št. 2, za vnetico v grlu. — Ana Ovenk, zasebnica, 67 let, Poljanski nasip št. 14, za rakom v želodec.

4. novem.: Ludovik Mazgon, cofarjev sin, 3 mes., Rožne ulice št. 5, za božjastjo. — Franjo Remec, c. kr. brzojavni vradnik, 32 let, Križevniške ulice št. 7, za jetiko. — Reza Armič, mestnega učitelja žena, 33 let, Kolodvorske ulice št. 20, za sušico sapnika. — Leopold Porenta, mesar, 29 let, Sv. Petra cesta št. 83, za jetiko.

V bolnišnici:

29. oktobra: Jožef Bricej, delavčev sin, 1 leto, za oslabiljenjem.

31. okt.: Alfonz Mikš, pekovski pomočnik, 37 let, za pljučnico. — Janez Zbačnik, delavec, 53 let, za rakom v želodec.

2. novembra: Marija Zalašek, dekla, 23 let, za kronično tuberkulozo.

Dunajska borza.

7. novembra.

Papirna renta po 100 gl.	78 gl. 65	kr.
Sreberna	79	55
4% avstr. zlata renta, davka prosta	98	60
Papirna renta, davka prosta	93	40
Ogerska zlata renta 6%	119	80
„ „ 4%	86	75
„ papirna renta 5%	85	25
Kreditne akcije	160 gl.	279
Akcije anglo-avstr. banke	120 gl.	106
„ avstr.-ogerske banke	838	—
„ Länderbanke	108	80
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	629	—
„ državne železnice	314	40
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	217	80
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl.	119
4% „ „ 1860	500	131
Državne srečke iz l. 1854	100	169
„ „ 1864	50	168
Kreditne srečke	100	169
Ljubljanske srečke	20	23
Rudolfove srečke	10	19
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	103	—
„ Ferdinandove sev.	104	75
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104	—
London	120	40
Srebro	—	—
Ces. cekini	5	71
Francoski napoleonid.	9	56 ¹ / ₂
Nemške marke	59	10

Gospodu Gabrijelu Piccoli,

lekarju

v Ljubljani.

Veliko let ozdravljam razne bolezni edino le z Vašo

„Francova esenca“ in to z najboljšim uspehom. Prosim vas še za 12 steklenice.

Trst, meseca septembra 1883.

Dr. Pardo, praktičen zdravnik.

Vaša „Francova esenca“ oprostila me je izvrstno in popolnoma hude nad dve leti trajajoče bolezni. Izrekam Vam kakor izumniku tega zdravila svojo najtoplejšo zahvalo.

Rakovac na Hrvaškem blizu Karlovca.

Ivan Pufić.

Podpisani potrdim, da je „Francova esenca“ gosp. Gabrijela Piccoli moje župnije od marsikake bolezni temeljito ozdravila in se je ljudje z najboljšim uspehom poslužujejo.

Flanona v Istriji meseca oktobra 1882.

Anton Vlassich, župnik - kanonik.

Prosim Vas zopet za 24 steklenice vaše „Francove esence“, ki je za bolezni v želodec boljše od vsakega družega zdravila. Tudi naš tovarniški zdravnik jo priporoča.

A. Augenthaler,

(4) montér v tovarni za stroje g. Körösi v Gradi.

„Francova esenca“ je pomagala že tisočim ljudem, kakor je razvidno iz zahvalnih pisem, ki jih izdelovalec dobiva. Ta esenca ozdravi bolezni v želodec in trebuhu, krč, božjast, trebušno in prebajalno mrzlico, zabasjanje, hemeroidje, zlatenico itd., ki so vse nevarne, ako se o pravem času ne ozdravi. Steklenica velja 10 kr.

V neki fari blizu Ljubljane želijo po Božiču v službo dobiti

(3)

umnega farovškega hlapca,

ki bi bil ob enem tudi cerkovnik.

Kaj več pové vredništva „Slovenca“.

Št. 88.

Razglas.

(1)

15. nov. t. l. ob 10. uri zjutraj bo zmanjševalna dražba za postavljenje nove strehe na stolpu farne cerkve v Višnjigori, ktera je cenjena na 1618 gl. 40 kr.

Vsak licitant more vložiti „vadium“ 161 gl. 84 kr.

Pogoji se zvedo v farovžu.

Cerkveno-stavbeni odbor v Višnjigori,
6. oktobra 1883.

Jak. Razpotnik,
načelnik.

Brez te varstvene znamke, postavno zavarovane, ima se to zdravilo po dr. Maliču smatrati kot ponarejeno.

Varstvena znamka.

Cvet zoper trganje,

po dr. Maliču,

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, oteklino, otrpnele ude in kite itd., malo časa čee se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cetu zoper trganje po dr. Maliču“ z zraven stoječim znamenjem; 1 stekl. 50 kr.

Zahvala.

Gospodu J. pl. Trnkoczyju, lekarju v Ljubljani.

Moja mati se na protinski bolezn na nogi silno trpeli in razna domača zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa bolezen čedalje hujša prihajala in vže več dni niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš dr. Maličev protinski cvet za 50 kr. ter si ga nemudoma naročim. In res, imel je čudovit uspeh, da so se po kratki rabi tega zdravila oprostili mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem priznavam toraj dr. Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v jednaki bolezni priporočam. Vaši blagorodnosti pa izrekam najpripravišo zahvalo, z vsem spoštovanjem udani

Franc Jug,

(11) posestnik v Smarji p. Celji.

Planinski želiščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vrtolob, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči sok in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch)

najboljše vrste, izborna zoper bramore, pljučnico, kožne izpuške in bezgavne otekline. 1 stekl. 60 kr.

Salicilna ustna voda,

aromatična, vpliva oživiljače, zapreči pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Kričistilne kroglice,

c. k. priv.,

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se vže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpjenih udih, skazenem želodec, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah à 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gl. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj.

Izvrstna homeopatična zdravila se pri nas zmirom frišne dobivajo.

Naročila iz dežele izvršó se tako

v lekarni pri „samorogu“

Jul. pl. Trnkoczy-ja

na mestnem trgu v Ljubljani.